

*Crăciun
în Nord*

A young girl with light hair, wearing a black knit hat and a white fur-lined winter coat with a black and white checkered scarf, stands in front of a rustic wooden door. She is looking slightly to her right with a gentle smile. The background is a dark, textured wooden wall.

Mica Vienă

DE MARAMUREȘ

Cea de a II-a ediție a sărbătorii Iarna Băimăreană a debutat deja, cu ocazia Zilei Naționale a României. Timp de o lună, municipiul Baia Mare devine o mică Vienă.

Piața Revoluției va deveni inima evenimentelor organizate în Municipiul Baia Mare

După ce vor fi finalizate lucrările de reabilitare și modernizare, planificate pentru anul viitor, Piața Revoluției va deveni locul care va găzdui evenimentele importante care vor fi organizate în urbe, este vorba de cele de amploare sau mici dimensiuni, târguri de artizanat sau de mâncăruri tradiționale, sărbători, festivaluri, evenimente culturale și multe altele. Pentru evenimentele de scară mică și medie, proiectul propune crearea unei Laițe Urbane, inspirată din tradiționala laiță – loc de socializare al comunității, care va deveni scena de desfășurare pentru piese de teatru, mici concerte, spectacole și multe asemenea evenimente restrânse. Beneficiind de poziția bine aleasă în piață și de forma ei, rolul Laiței poate fi ușor schimbat din loc de ședere și socializare. Într-o scenă a cărui podium va găzdui

cele mai interesante evenimente. În sărbătorile speciale din an, Laița Urbană va putea găzdui sculpturi urbane de sezon, caracteristice fiecărui eveniment. Platformele de lemn dispersate în perimetrul pieței vor fi locul în care, sub coroana copacilor sau sub cerul liber, cetățenii se vor putea relaxa și savura bunătățile cumpărate din târguri. Atelierele meșteșugărești și târgurile de profil își vor găsi aici locul pentru a perpetua tradiția lucrului cu lemnul sau cu piatra. Lemnul prelucrat tradițional este caracterul specific Maramureșului.

Lumini festive, evenimente și cel mai înalt brad. Pe scurt, Iarna băimăreană, eveniment ajuns la cea de-a doua ediție și care a debutat de Ziua Națională a României. Din programul „Iernii băimărene” nu lipsește nici tradiționalul concert a lui Ștefan Hrușcă. Cătălin Cherecheș, primarul municipiului Baia Mare, spune că: „Se spune, mai în glumă, mai în serios, că nu există Crăciun fără Ștefan Hrușcă. Noi nu am vrea să riscăm, așa că îl aducem și în acest an, în data de 15 decembrie, să ne cânte nouă, băimărenilor, cele mai frumoase colinde, să ne aducă vestea cea bună, a nașterii lui Iisus Hristos”.

În cadrul Iernii Băimărene, un loc aparte are și ultima zi din anul 2012, primele ore din anul 2013, noaptea dintre ani, pe care primarul Cătălin Cherecheș ne îndeamnă să o petrecem împreună, ca și o comunitate unită, sărbătorind în Piața Revoluției.

Vom întâmpina Anul Nou bucurându-ne de concertul trupelor Gașca de Acasă și VH2, apoi vom închina un pahar de șampanie și ne vom bucura de focul de artificii care va lumina cerul Băii Mari, dând de veste că am intrat în 2013. Cătălin Cherecheș, primarul

În 2011 a fost organizat primul Concert de Anul Nou din istoria Băii Mari

În prima zi a anului 2012, Catedrala Ortodoxă Episcopală „Sfânt Treime” s-a dovedit a fi neîncăpătoare pentru miile de băimăreni, care au dorit să participe la primul Concert de Anul Nou, organizat în orașul nostru, la inițiativa primarului Cătălin Cherecheș. Edilul a reușit

municipiului Baia Mare a declarat că: „Sărbătorile în general, Crăciunul și Revelionul în special, sunt momente pe care trebuie să le petrecem în familie. Eu vă invit să trecem în noul an împreună, ca și o comunitate unită, să ne bucurăm împreună, ca o mare familie a băimărenilor, de concertele pregătite cu această ocazie, de focul de artificii și să închinăm un pahar de șampanie, alături de urările pentru un an mai bun din toate punctele de vedere.”

În prima zi din 2013, Concert de Anul Nou la Catedrala Ortodoxă Episcopală „Sfânta Treime”. Iubitorii muzicii clasice sunt așteptați și în acest an, pentru a doua oară, la un Concert de Muzică clasică organizată la inițiativa primarului Cătălin Cherecheș și Consiliul Local, cu sprijinul și bunăvoința Episcopiei Ortodoxe a Maramureșului și Sătmarului. În data de 1 ianuarie 2013, la Catedrala Ortodoxă Episcopală „Sfânta Treime”, ne vor încânta soliștii Operei Naționale din Cluj-Napoca, ora și programul concertului

atunci, invitând Orchestra Teatrului Național de Operetă Ion Dacian din București, să aducă puțin din splendoarea Vienei în Baia Mare, asta deoarece în Austria acest tip de concert este deja o tradiție. Și în acest an, băimărenii iubitori ai muzicii clasice vor avea plăcerea de a asculta opere de a celebre interpretate de Opera Națională din Cluj-Napoca.

BAIA MARE

„Sărbătorile în general, Crăciunul și Revelionul în special, sunt momente pe care trebuie să le petrecem în familie. Eu vă invit să trecem în noul an împreună, ca și o comunitate unită, să ne bucurăm împreună, ca o mare familie a băimărenilor, de concertele pregătite cu această ocazie, de focul de artificii și să închinăm un pahar de șampanie, alături de urările pentru un an mai bun din toate punctele de vedere.”

Cătălin Cherecheș

urmând să fie făcute publice din timp. Cătălin Cherecheș, primarul municipiului Baia Mare, a declarat că: „În Baia Mare sunt foarte mulți oameni care iubesc muzica clasică, muzica de operetă. Până de curând, din păcate, nu au fost organizate suficiente concerte care să aducă mulțumirea acestei categorii. Încerc să umplu acest gol, iar Concertul de Anul Nou din prima zi a lui 2012 a demonstrat că e necesar ca în orașul nostru să fie organizate asemenea evenimente.

Mii de băimăreni au venit să primească un dram din splendoarea Concertelor de Anul Nou de la Viena. Organizăm și în prima zi a anului 2013, în speranța că vom reuși să creăm o nouă tradiție în municipiul Baia Mare”.

Colosul adus din pădurile de la Izvoare, de peste 30 de metri, șapte tone și 130 de ani, a fost împodobit trei zile și trei nopți, la final fiind nevoie în total de 250 de mii de led-uri multicolore pentru a îmbrăca Bradul Băimărenilor în „straie” de sărbătoare. Dacă anul trecut Baia Mare și-a adjudecat titlul de a avea cel mai mare și mai frumos brad de Crăciun din țară, avem convingere că și în acest an titlul ne revine.

Băimărenii au și în acest an cel mai mare și mai frumos brad din România!

Sărbători de poveste LA DUMBRĂVIȚA

Sărbătorile de iarnă au un farmec aparte în satele de pe Fisculaș, în special în comuna Dumbrăvița. În luna decembrie, întreaga localitate răsună de colinde străvechi.

În zonă se păstrează și un obicei premarital, cunoscut sub denumirea de "vergel". În funcție de specificul satului, vergelul avea loc de Crăciun (la Dumbrăvița), de Anul Nou (în Coruia și Cărbunari) și de Bobotează (în Chechiș).

Vergelul era un obicei nelipsit în perioada sărbătorilor de iarnă, în satele din zona Chioar și Fisculaș. În comuna Dumbrăvița, acest obicei se păstrează încă. Originea lui se pierde în negura timpului, iar la bază era un joc premarital, pregătit cu grijă încă din postul Crăciunului. Feciorii tocmeau muzicanții, le dădeau "acontul" – sau avansul și mergeau pe la casa fetelor și băieților care urmau să participe. Înainte, jocul se organiza la casa unui gospodar, apoi, la căminul cultural. Jocul propriu-zis începea în prima zi a

sărbătorii, la amiază, și la el veneau tinerii din sat însoțiți de regulă de mamele fetelor. Seara se făcea pauza de cină pentru muzicanți, iar după ora 22.00 pe lângă feciori și fete, veneau și tinerii căsătoriți recent. Nu lipsesc nici acum mamele fetelor, care își supravegheau odraslele.

A doua zi, scenariul se repetă, doar că, după ora 22.00, veneau la joc și cei căsătoriți, de vârstă medie, și chiar bătrânii satului. În cea de-a treia seară, mamele fetelor veneau cu coșarca în care puneau carne de pasăre și de porc, cârnați, caltaboși, horincă îndulcită, vin, pancove, cozonaci și prăjituri.

Feciorii erau invitați să servească din bunătățile aduse, după care urma punctul culminant, "danțul soacrelor". Acum feciorii își jucau viitoarele soacre, strigând: "Joace cine ce-a juca/ Că io mi-oi juca soacra." Cu acest danț se făcea comunicarea nonverbală a viitoarelor nunți posibile. La începutul câșlegilor avea loc peșitul, urmat de înțelegerile legate de dotă și avere între viitorii cuscri și finalizat cu nunțile din anul acela.

În comuna Dumbrăvița, colinde străvechi sunt păstrate cu sfințenie și sunt promovate în cadrul unor evenimente devenite tradiție. Astfel, la Chechiș are loc evenimentul "Hristos se naște, slăviți-L" care a reunit mai multe grupuri de colindători și a fost organizat de Parohia Ortodoxă "Nașterea Maicii Domnului" Chechiș, Școala Generală din localitate și Asociația creștină "Dăruind, vei dobândi". Pornit din dragostea de tradiții și de frumos a unor oameni de suflet, evenimentul a căpătat anual amploare și a crescut atât ca număr de participanți, cât și de spectatori. Astfel că, și în acest an, căminul cultural din Chechiș s-a dovedit neîncăpător pentru spectatorii care au venit să se delecteze cu tradiții străbune și cu colinde străvechi. Evenimentul a debutat ca în fiecare an cu o șezătoare a copiilor din localitate, pentru că,

în trecut, șezătoarea era locul unde se învățau tradițiile străbune și se pregăteau grupurile de colindători. La mijlocul lunii decembrie și Universal Alloy Corporation Europe și-a unit forțele pentru un eveniment de marcă: concertul de colinde "Astă seară spre-asfințit", „botezat” după numele unei colinde vechi și tradiționale din comună.

MOISEI

Zestrea naturală și spirituală

Moiseiul este **amplasat** în partea de sud-est a județului Maramureș la o distanță de 136 Km de municipiul Baia Mare, reședința județului, la 5 km de orașul Borșa și 7 Km de orașul Vișeu de Sus. Comuna este una dintre principalele atracții turistice atât pentru turistul îndrăgostit de natură, cât și pentru cel care caută reculegerea, spiritualitatea și tradițiile.

Moiseiul se poate lăuda și cu monumente ale naturii. Rezervația "Pietrosul Mare" a fost creată în anul 1932, cu 183 hectare, compusă din golul de munte din jurul Vârfului Pietrosu. În prezent, se întinde pe o suprafață de 3300 hectare de pădure. Situată în zona orașului Borșa și a comunei Moisei, este limitată de pârâul Izvorul Dragoș, spre sud culmea "Între Pâraie", până la Buhăiescu Mare și Bebra, apoi Pârâul Repedea spre sud-est, spre nord coboară până la limitele de jos ale

pădurii. Cu o suprafață inițială de 183 de hectare în 1932, a fost extinsă în 1962, ajungând la 2700 hectare, din care 1230 gol de munte și 1470 pădure. Treptat, a dobândit semnificații mult mai cuprinzătoare, fiind azi rezervație naturală complexă: geologică, geomorfologică, floristică și faunistică.

Responsabilitatea administrării revine Administrației Parcului Național Munții Rodnei, aflată în structura Regiei Naționale a Pădurilor - ROMSILVA, în baza prevederilor Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, completată prin OUG nr. 154/2008.

Pietrosul Mare cuprinde cel mai impresionant relief glaciar din Munții Rodnei: circurile glaciare Buhăescu (cel mai mare din Munții Rodnei), Zănoaga Iezerului, Zănoaga Mare, Zănoaga Mică, Rebra, Gropi, având în porțiunea bazală morene și căderi de apă pe pragurile de stâncă lustruite de ghețari.

PAROHIA ORTODOXĂ I CENTRU

Din diplomele vechi reiese că Moiseiul este o comună veche, dar și o parohie veche. Moiseiul a avut două biserici din lemn devastate de tătări în anul 1717. Biserica din sus a fost a familiei Vlonga. O altă biserică se afla pe locul unde se găsește cea de azi, aparținând familiei Popcomăneștilor. Biserica actuală este din piatră și a fost zidită în anul 1840. În 1843 s-a zidit casa parohială, care a fost demolată în anul 1990, ridicându-se altă casă parohială cu etaj. Biserica se mărește și își ridică un nou turn în anul 1912, când se repară

și școala din ulița bisericii, care îi aparținea, cu suma de 50.000 de coroane, provenită prin vânzarea unor păduri, prin mijlocirea notarului Coman Iuliu, s-a dăruit bisericii prin composesorat. După „Șemantismul bisericii greco-catolice” din 1900, în Moisei existau 2475 greco-catolici, din care 1773 în centru, 360 la Negru, 220 la Dragoș și 122 la Lunca de Jos, 6 romano-catolici și 1095 evrei, deci o populație de 3576 de suflete. În anul 1932 erau în comună 5014 suflete, din care 11 romano-catolici, 4 ortodocși, 7

Cea mai mare parte a rezervației este ocupată de roci cristaline metamorfice din Pânza de Rodna (Precambrian superior). Formațiunea de Voșlobeni este constituită din micașturi cu nivele de paragneis, cuarțite și amfibolite, cu nivele de dolomite și calcare cristaline (Turnu Roșu, Pietra Albă).

Tipul și subtipul de sol predominant este brun feriluvial tipic, întâlnindu-se și solurile brun eumezobazice și brun acid.

În rezervație sunt prezente mai multe lacuri glaciare:

- I IEZERUL PIETROSULUI**, cu o suprafață de 3450 mp, cu adâncimea maximă de 2,10 m și lungimea de 84m;
- I BUHĂESCU I**, având suprafața de 700 mp, adâncime maximă de 1,80 m și lungimea de 84 m;
- I BUHĂESCU II**, cu suprafața de 1700 mp, adâncime maximă de 5,20 m și lungimea de 55 m;
- I BUHĂESCU III**, cu suprafața de 700 mp, adâncime maximă de 0,35 m și lungimea de 45 m;
- I BUHĂESCU IV**, cu suprafața de 1100 mp, adâncime maximă de 0,30 m și lungimea de 68 m;

calvini, 64 pocăiți, care aveau casă de rugăciuni, 3774 greco-catolici, 1154 evrei, care aveau o sinagogă și două case de rugăciuni. În 1990 s-a demolat casa parohială, care a fost cuprinsă de igrasie și s-a construit o casă parohială cu etaj și cu o sală mare la parter pentru oficierea de dezlegări sau alte activități religioase. Un rol deosebit l-a avut preotul Timiș Dumitru, care a știut să antreneze consiliul bisericesc (curatorii) care, împreună cu dânsul, au convins credincioșii de importanța unei case parohiale moderne.

PAROHIA ORTODOXĂ II IZVORUL DRAGOȘ

Din studierea arhivei bisericii din centru reiese că din vânzarea pădurii de pe Măgura Mare, o anumită sumă s-a alocat pentru construirea bisericii de la Dragoș, care a început în anul 1934, preot fiind Coman Andrei și s-a terminat în anul 1940 de către preotul Nap Gavril.

Ea a fost făcută din lemn, care prin anul 1948 a început să putrezească spre fundație. Acest lucru reiese din actul 103/1948, prin care se solicită Ocolului Silvic Vișeu 100 mc lemn din pădurea bisericii de la Izvorul Dragoș. Actul a fost emis la 14 august 1944.

Întru început, cantor (diac) a fost Tomoiagă Toader Vuvu, căruia i s-a stabilit ca plată 100 kg de porumb și o pereche de opinci și i s-a acordat timp de 5 ani cleja „Preluca Popească” de pe Măgura Mare, care producea patru căruțe de fân pe an. Cârznic a fost Cucu Dumitru, care a primit plată 500 de lei și cimitirul bisericii.

A MOISEIULUI

Biserica de la Dragoș a început în 1934 și s-a finalizat în 1940.

După legende populare, pe la 1600 în Moisei exista o mănăstire a cărei existență este legată de Moise Coman și Dochia Șerban, doi săteni ai localității, care aveau un fiu pe nume Grigor. La vârsta de 16 ani fiul a decis să se însoare. A pornit spre Moldova și Bucovina să-și caute o fată, dar nu s-a mai întors. Părinții au ridicat o cruce, într-un laz frumos, unde, tot satul se aduna și se ruga așteptându-l pe Grigor. Într-o zi, lângă cruce, a apărut icoana Preasfintei Fecioare Maria. Oamenii au dus-o la biserică din sat, dar icoana revenea lângă crucea lui Grigor. Într-o zi, părinții băiatului au auzit în acel loc sunet de clopote. Așa au decis să ridice o mănăstire. Apoi s-au hotărât să ceară episcopiei să le trimită un călugăr. Așa a ajuns în sat călugărul Mihaiu, venit de prin părțile Bucovinei. Cum l-a zărit, bătrânei Dochia i s-au umezit ochii: era fiul său, Grigor.

Mănăstirea Moisei a fost târnosită mai târziu, în 1672, de Mitropolitul Sava Brancovici, și închinată Mănăstirii Putna pentru aproape 200 de ani. Pictura din interior s-a făcut la 1699, iar cea de pe iconostas în 1792, fiind scrisă cu litere chirilice. În 1777, mănăstirea nu a avut călugări, iar bunurile ei au fost date în folosință familiei ctitorilor. De la 1787, începe însă să fie locuită de preoți de mir. Din vânzarea pădurii, prin 1904 începe construcția unei case cu șapte încăperi, apoi o biserică frumoasă. La 1911 este finalizată « mănăstirea cea nouă ». Sfințirea lăcașului de cult se face în același an, de Sfânta Maria Mare. Dintre cele 15 mănăstiri românești câte au fost odinioară în Maramureș a rămas Mănăstirea de la Moisei, numită « centru de rezistență a ortodoxiei maramureșene ».

Pe culmea Pietrosul Mare, situată în centrul rezervației, sunt bine reprezentate urmele glaciațiunii cuaternare, păstrate aici sub formă de creste tipice cu aspect de custuri, circuri, văi în formă de U, morete, râuri de pietre. Pe versantul nordic al Pietrosului Mare sunt trei căldări glaciare (Iezerul, Zănoaga Mare și Zănoaga Mică), versantul sudic adăpostește căldarea glaciară complexă Buhăiescu - Repedea în care se află cele patru lacuri ale Buhăiescului.

Rezervația adăpostește o floră alpină și subalpină cu specii rare, endemisme carpatice și chiar ridniene cum ar fi: Gușa porumbelului, Ghințura, Floarea de colț, Smirdanul, Brânca Ursului, Degetorelul, Garofița, Cochelaria Borzeana etc.

Extinderea rezervației și excluderea la pășunat a 750 de hectare de gol de munte au fost legate de repopularea caprei negre și marmotei de munte. Avifauna rezervației este reprezentată de cocoșul de munte, ierunca, acvila de stâncă, cocoșul de mesteacăn.

În comuna Cernești, obiceiurile și datinile sărbătorilor de iarnă se păstrează încă în totalitate. În fiecare sat, începând

din seara de Ajun, cete de colindători, irozi și stelari încep colindul. În jurul orei 16 se adună la biserica din sat mai întâi copiii care umblă cu steaua sau cu irodul. Aceștia sunt primiți cu piesele lor, „Irodul și Steaua”, în biserică, de către preotul paroh, cântăreț și clopotar, care după plecarea copiilor vor săvârși slujba vecerniei.

Cernând tradițiile străbune

Comuna Cernești este situată în sudul județului Maramureș, în depresiunea Copalnicului, la 32 km de municipiul Baia Mare. Poartă de intrare în Țara Lăpușului, are în componența sa 7 localități: Cernești, Fănațe, Ciocotîș, Trestia, Măgureni, Brebeni, Izvoarele. Cerneștiul are 3.900 de locuitori și este atestat documentar din anul 1424.

La 32 de kilometri de Baia Mare și 14 față de Târgu Lăpuș se întinde o « țară de vis », în care dealurile înverzite și pline de aluni alternează cu lunci și terase domoale care se « înmoaie » în apele Bloajei.

Comuna Cernești, cu toate satele componente (Cernești-centrul de comună, Fănațe, Brebeni, Magureni, Ciocotîș, Trestia și Izvoare) se întinde spre est până la Dealul Pietrișului, în sud este străjuită de Masivul Preluca, iar înspre nord de Izvoarele Bloajei. Prima atestare documentară a localității Cernești a apărut în anul 1424 sub numele de Charnakapolnok.

funcționau pe lângă mănăstiri și biserici. Biserica avea rol de centru cultural, în acest locaș apărând primele cărți religioase.

În anul 1848, atât cultura, cât și învățământul iau un avânt deosebit. În perioada 1870-1880 este construită biserica din sat, din piatră, inaugurată în anul 1872, având trei clopote turnate la Pesta. În secolul al XIX-lea, apare, deci, o nouă îndeletnicire pentru locuitori, aceea a cioplitorilor în piatră, vestiți în împrejurimi.

În ceea ce privește participarea cerneștenilor la cele mai mari evenimente istorice ale țării amintim participarea a 50 țărani la primul război mondial și participarea unui cerneștean la Marea Adunare de la Alba Iulia. La terminarea primului război mondial, din cei 50 țărani participanți, 7 au căzut pe front, în cinstea lor ridicându-se un monument al eroilor în centrul comunei.

până în anul 1848. Se amintește prin 1661 de existența unui sfat de obște format din cei mai vrednici săteni care se ținea duminica la umbra unui arbore frumos, vara, iar în zilele de iarnă în casa județului sau în casa satului.

În perioada feudalismului dezvoltat (sec. XV-XVIII), în Maramureș școlile

Muzeul Florean

Adresa: Cernești
Web: muzeulfloreaan.mm.ro/floreaan_museum/

Situat într-o poiană în mijlocul pădurii, acesta este primul și singurul muzeu privat de artă contemporană din România. Sculpturile sunt singurele lucrări expuse (deoarece spațiul expozițional este în aer liber) însă muzeul deține o vastă colecție care îmbină toate

tipurile de creații culturale: pictură, gravură, dar și graffiti, film sau muzică. Tot aici se organizează în fiecare an Tabăra Internațională de Sculptură Monumentală și Salonul Internațional de Gravură Mică.

Obiective turistice

Bisericile de lemn din Izvoare (Bloaja): Monumentul eroilor din cele două războaie mondiale situat în centrul comunei.
Șatra Pintii, masiv muntos, care oferă cale de acces spre Ciocotîș.
Cale de acces spre Mănăstirea Șatra.
Valea Bloajei, care oferă un peisaj de o rară frumusețe și trasee turistice inedite.
Muzeul Florean – primul muzeu de artă contemporană din România
În satul Fănațe funcționează Pensiunea Poiana, care dispune de 20 de locuri de cazare.
Izvoarele de apă minerală din Brebeni și Măgureni.
Un izvor de apă termală nevalorificat, cu proprietăți terapeutice, pe Valea Babilii în satul Măgureni.
„Poarta Pintii”, o stâncă cu formă de poartă unde se întâlneau în trecut haiducii.
Dealul Florii, cel mai înalt masiv din zonă, având 800 de metri.
Există la Cernești și un prestigios festival anual al apicultorilor, denumit „Festivalul stuparilor”. Acest festival se organizează în fiecare an, în ultima duminică din august, pe dealul Pietriș, unde se reunesc apicultori din toată țara. La serbarea câmpenească se organizează standuri cu produse apicole, diferite întreceri între tineri și se alege Miss Regina Mierii. Deja au fost organizate 10 ediții ale festivalului.
În comună își desfășoară activitatea ansamblul folcloric „Măgura”.

Între tradiție și modernism

Comuna Fărcașa excelează și în domeniul culturii și păstrării tradițiilor. Localitatea condusă de primarul Ioan Stegeran este singura din județ care se poate lăuda că, de 6 ani, organizează în preajma sărbătorilor de iarnă un eveniment care se întinde pe durata a 4 zile.

Colinde, tradiții, colaci, peste 200 de colindători în fiecare seară, cetățeni de onoare și alți colaboratori recompensați cu diplome de excelență. Pe scurt, patru zile de magie la Fărcașa. Cea de-a VI-a ediție a festivalului de colinde „Deschide ușa, creștine!”.

Comuna Fărcașa se situează în partea de vest a județului Maramureș, pe râul Someș, la 23 km de municipiul Baia Mare. Cu o suprafață de 4841 ha și o populație de 4000 locuitori, comuna este compusă din: Fărcașa - centrul de comună, Sirbi, Tămaia și Buzești.
Căi de acces: satele comunei sunt așezate pe șoseaua Baia Mare - Zalău, având o legătură bună cu reședința de județ și cu țara. Pe calea ferată, cea mai apropiată stație CFR de pe ruta Baia Mare - Cluj Napoca se află la Ulmeni - 15 km.

Distanțele față de alte orașe sau obiective:
- Satu Mare: 45 km;
- Zalău: 65 km;
- Vama Petea (jud. Satu Mare): 55 km.

Localitățile comunei Fărcașa sunt atestate documentar de la începutul secolului al XIII-lea, printre primele localități din Transilvania. Prima localitate despre care există mențiuni scrise este Tămaia, din 1231, și este printre primele 30 de localități din Transilvania atestate documentar. Următoarea localitate atestată este Fărcașa, care apare în 1424 cu denumirea „La lupi”. Localitatea Sirbi este atestată documentar în anul 1424, cu numele tradus „posesiunea românească a lui Toth”. Denumirile maghiarizate sau germanizate pe care le-a avut de-a lungul timpului se leagă de dominația străină asupra Transilvaniei. Cea de-a patra localitate componentă a comunei Fărcașa este, se pare, cea mai recentă. Primele mențiuni scrise despre Buzești apar în documente în anul 1648. Documente din anul 1828 fac referire la localitatea Buzești sub numele germanizat Busepsstye, în traducere „producători de lână”, probabil de la faptul că vechii locuitori erau în principal crescători de oi și capre, iar principalele venituri proveneau din vânzarea lânii și cașului.

Comuna Vadu Izei este celebră pentru tradițiile, obiceiurile și obiectivele sale. Celebru Festival al datinilor de la Sighetu Marmației, începe, nu întâmplător, cu primirea, în fața primăriei municipiului, a plugușorului venit din Vadul Izei.

Este cunoscută pentru "Porțile maramureșene" executate de Gheorghe Borodi, prin cântecele Mariei Trifoi și ale virtuosului violonist Gheorghe Covaci-Cioata, precum și prin poezia lui Tiberiu Utan și a desenelor valorosului artist grafician Vasile Kazar. Alături de acestea – spiritualitatea de cote maxime din preajma sărbătorilor, obiceiurile locurilor, arta și portul popular – pe care locuitorii îl poartă indiferent de zi definesc tabloul acestui ținut din Maramureș.

Istoria zbuciumată și mediul geografic și-au pus amprenta pe sufletul acestor maramureșeni și au dăruit de-a lungul secolelor un om dârz, harnic, ospitalier și mândru pe care nu l-au putut pleca nici vitregiile vremurilor și nici asprimea iernii. Vechimea localității se pierde în negura timpurilor, fiind descoperite aici dovezi arheologice care atestă locuirea acestor meleaguri. Dovezi scrise apar însă de-abia din anul 1383.

Agricultura, cu ramurile ei principale, cultivarea pământului și creșterea animalelor reprezintă activitatea economică de bază pentru locuitorii comunei. Ca activități conexe s-au dezvoltat turismul, serviciile, comerțul și o mică industrie, reprezentată de un atelier de tâmplărie, unul de croitorie și unul de tapițerie

Comuna Vadu Izei este situată în partea de nord a județului Maramureș, la 60 km distanță de municipiul Baia Mare și la 6 km distanță de municipiul Sighetu Marmației. Aflată la confluența râurilor Iza cu Mara, pe un șes de 1,5 km lățime și 2-4 km lungime, înconjurată de dealuri ce nu deășesc 700 m are în componență următoarele localități: Vadu Izei (centru

administrativ) și Valea Stejarului. Luncile și zăvoaiele pitorești adăpostesc păsări frumos cântătoare și minunat colorate (cucul, pupăza, ciocârlița). Dealurile sunt acoperite de livezi (meri, pruni și cireși), păduri de stejar și fag ce coboară până la marginea satului. Apele verzui ale Izei lin curgătoare și cele albastrii ale Mării soptitoare, cu mersul spinos adăpostesc o bogată varietate de pești frumos lucitori.

Nunții tradiționale

Nunțile în Vadu Izei încă mai urmează vechile obiceiuri. Principalul rol îl joacă, bineînțeles, mirele și mireasa, *socrii mari* (părinții mirelui) și *socrii mici* (părinții miresei). *Nașii mirilor* au, de asemenea, un rol important. Un rol secundar, dar foarte precis, îl au „*voinicelul*”, care merge prin sat și invită oamenii la nuntă, *cantonierul*, *domnișoara de onoare*, „*omul cu cămara*” și „*femeia cu găina*”, muzicanții, grupurile de tineri și de tinere, precum și invitații. Un purtător de cuvânt din partea mirelui obișnuia să o ceară pe fată de mireasă, de obicei obținând răspunsul pozitiv a treia oară. Odată ce acordul a fost dat, zestrea fetei este pusă în discuție, iar data logodnei este stabilită. De obicei, zestrea care consistă în pământuri, sămânță și animale este dată în avans, în timp ce materialele textile sunt aduse în noua casă după nuntă.

Cu această ocazie, cuplul decide rolul fiecăruia din cadrul ceremoniei, de exemplu, cine va fi *cantonierul*. Prima treabă a *cantonierului* este de a aduna

eșarfe, clopoței și alte obiecte necesare pentru steagul de nuntă. Acesta este făcut la casa mirelui, în prezența unui grup de tineri și de tinere, după care urmează o petrecere. În același timp, la casa miresei, cea mai îndemnatică femeie din sat face coronița miresei. Cu o noapte înainte

Deschizătorii festivalului de datini de la Sighet

Prima ediție a Festivalului Datinilor de Iarnă din Sighetu Marmației a avut loc în anul 1969, de atunci acest festival a devenit de referință pentru zona Maramureșului. An de an, tradiția cheamă reprezentanți ai satelor și ansamblurilor folclorice maramureșene, la Sighet vin și iubitorii ai obiceiurilor strămoșești din alte regiuni ale țării, ca de exemplu: Banat, Moldova, Bucovina, Dobrogea, Oltenia etc. Chiar și anumite formații din străinătate au „jucat” pe străzile Sighetului: Regatul Unit, Ucraina, Republica Moldova. Plugușorul din Vadu Izei este cel care are, an de an, onoarea să deschidă festivalul celor mai frumoase și vechi obiceiuri strămoșești din Țara Maramureșului.

om mai sărac, dar acum *voinicelul* este adesea un membru din familie. Omul cu cămara este ales prin cei mai cinstiți oameni din sat. Rolul său este de a strânge darurile de nuntă, o cană de porumb și jumătate de litru de *țuică*. Băutura este apoi oferită la nuntă. Tot el trebuie să supravegheze băutura de pe masă, având grijă ca nimeni să nu stea cu paharul gol. În zilele noastre, darurile de nuntă sunt mult mai consistente, deseori dându-se sume de bani care se strigă tare în timpul petrecerii.

de nuntă, numită și seara steagului, *cantonierul*, însoțit de un grup de tineri și de muzicanți, merge la casa mirelui cu steagul, pentru a dansa „*jocul steagului*”. Treaba *voinicelului* este de a invita întregul sat la nuntă. De obicei, chemarea se face cu câteva zile înainte de ceremonie. Înainte, această îndatorire o avea mai degrabă un

Centru turistic și cultural

Oraș minier atestat documentar în anul 1329, Baia Sprie își menține în timp o individualitate aparte în zonă, oferind vizitatorilor multe obiective turistice de interes cum ar fi:

Centrul vechi al orașului de forma unui trapez alungit ce se îngustează spre est, cuprinde un complex arhitectural deosebit, cu monumente istorice și de arhitectură veche, edificat în secolele XVIII-XIX.

Primăria orașului Baia Sprie a fost construită în anul 1739, în stil baroc, pe ruinele vechii clădiri a primăriei, distrusă de tătari în anul 1539, emblema minieră a celor două ciocane încrucișate poate fi văzută pe bolta celor două intrări în subsolul clădirii, împreună cu înscirul 1798.

Biserica Romano-Catolică din Piața Libertății este o construcție monumentală cu două turnuri înalte, purtătoare a două cruci aurite, ridicată în stil neoclasic între anii 1847-1855, este flancată la intrare de statuile impunătoare a doi sfinți.

Biserica Reformată a fost ridicată în anii 1889-1890.

Biserica Ortodoxă „Adormirea Maicii Domnului”, fosta și Biserică Greco-Catolică a fost ridicată în anul 1793, cu altar în stil tipic răsăritean, cu acoperișul turnului mai deosebit în formă de bulb, biserica este cel mai vechi lăcaș de cult din Baia Sprie.

Clădirea masivă a **fostei direcții a minelor** a fost construită în 1733 și a găzduit în timp instituții legate de activitatea de bază a orașului, adică mineritul. Astăzi clădirea va fi renovată și transformată în hotel.

Ca edificii de importanță istorică și arhitecturală deosebite, mai amintim:

■ clădirea actualii școli generale nr. 1, cunoscută și sub numele de Zarda, terminată în anul 1890;

■ fântâna lui Stoll situată pe latura sudică a bisericii romano-catolice, montaj metalic clasic, realizat în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, purtând numele primarului din acea vreme;

■ casa Samuel Csaszi, casa veche și modestă din lemn ridicată în anul 1754, probabil una din cele mai vechi case de acest fel existente în zonă;

■ capela Calvaria, biserica ridicată în anul 1848 sub dealul Minei, o construcție caracteristică prin forma cilindrică a altarului.

Alte obiective de interes turistic ale orașului Baia Sprie ar fi:

■ monumentul ridicat în P-ța. Libertății, în anul 1992, în cinstea eroului sublocotenent post mortem Horia Daniel, căzut la datorie în timpul tragicelor evenimente din Decembrie 1989. În anul 2004, cu ocazia aniversării a 675 de ani de atestare documentară a orașului Baia Sprie, se sfințește în același loc monumentul care, împreună cu primul, formează grupul monumental „în memoriam”.

■ parcul de sculptură modernă, situat la bifurcația drumului spre Cavnic, cuprinde statui de marmură realizate de artiști contemporani, pe parcursul mai multor tabere de sculptură organizate în zonă.